

LATINA PRO RELIGIONISTY A KLASICKÉ ARCHEOLOGY – HODINA XI.–XII.
VAZBA NOMINATIVU S INFINITIVEM

Některá *verba dicendi* a *verba sentiendi* v pasivu (zejména *videor* = zdá se, že já..., *dicor* = říká se, že já..., *narror* = vypráví se, že já..., *putor* = lidé si myslí, že já..., *existimor* = panuje domněnka, že já...) uvozují tzv. nominativ s infinitivem, kde nominativ zastupuje podmět věty vedlejší podmětne a infinitiv její přísudek. Podmět věty vedlejší je však jasně vyjádřen již osobou a číslem řídicího slovesa, a tak se nominativ ve vazbě nemusí vždy vyskytnout. V nominativu odpovídajícího čísla a rodu budou však veškeré větné členy rozvíjející podmět (přívlastek shodný, doplněk, jmenná část přísudku). Do češtiny se rovněž často překládají vedlejší větou se spojkou „že“:

Romae videor esse, cum tuas litteras lego. (Cic.)

Když čtu tvůj dopis, zdá se mi, že jsem v Římě.

Romani videbantur regem passuri esse. (Liv.)

Zdalo se, že Římané krále strpí.

Epaminondas sibi Agamemnonis gloriam

Epameinóndovi se zdálo, že dosáhnul slávy Agamemnónovy.

videbatur consecutus esse. (Nep.)

In Graecia primum humanitas, litterae, etiam fruges inventae esse creduntur. (Cic.)

Panuje názor, že v Řecku byla objevena kultura, písmo i obilí.

Slovesa *iubeo* (přikazuji), *veto* (zakazuji), *prohibeo* (bráním), *sino* (dovoluji) uvozují v aktivu vazbu akuzativní, v pasivu pak vazbu nominativu s infinitivem, přičemž platí, že infinitiv slovesa je v aktivním tvaru, je-li vyjádřena osoba, již se něco přikazuje či zakazuje (v latině podmět věty vedlejší). Není-li osoba uvedena, příslušný infinitiv je pasivní:

Iussus erat Ti. Claudius classem in Siciliam ducere. (Liv.)

Tiberiu Claudiovi bylo přikázáno, aby odplul s loďstvem na Sicílii.

Nolani muros portasque adire vetiti sunt. (Liv.)

Nolským bylo zakázáno přibližovat se k hradbám a branám.

Primam et secundam aciem in armis esse, tertiam castra munire iussit. (Caes.)

Prvnímu a druhému šiku přikázal zůstat ve zbrani, třetímu pak opevnit tábor.

Paulum legiones Caesar promovet iubet. (Caes.)

Caesar přikazuje postoupit s legiemi o kus dále.

EXERCITIONES

I. Přeložte a všimněte si rozdílů:

1. Sororem errare puto. – Soror errare putatur.
2. Tradunt (homines) Homerum caecum fuisse. – Homerus caecus fuisse traditur.
3. Frater putat me felicem esse. – Frater putat te felicem esse. – Frater felix putatur.
4. Videor felix esse. – Videris felix esse.

II. Pozorně překládejte:

1. Amicus iam venisse videtur.
2. Amici ad nos venturi esse videbantur.
3. Soror tua laudata esse videbatur.
4. Oppidum ab hostibus deletum iri iudicabatur.
5. Servi cum militibus fortiter pugnavisse traduntur.
6. Socrates nihil scripsisse iudicatur.

III. Přeložte do latiny:

1. Zdá se, že nepřítel byl poražen.
2. Niobě se vypráví, že měla sedm dcer a sedm synů.
3. Soudilo se, že Římané Hannibala snadno porazí.
4. Tvoje matka prý nepřijde.
5. Vojáci už prý nebojují.
6. Historie je prý učitelka života.

IV. Tvořte věty podle příkladů:

Mercurius nuntius deorum est – Mercurius nuntius deorum esse dicitur/narratur/putatur.

Romulus fratrem suum necavit. – Romulus fratrem suum necavisse dicitur/narratur/putatur.

1. Iulius dominus severus est.
2. Ianus duas facies habebat.
3. Romulus Palatium munivit.
4. Solon vir sapiens et iustus fuit.
5. Cinna versuculos in M. Valerio Martiale scripsit.

V. Věty upravte tak, aby tučně vtištěná slova byla v pasivním tvaru:

1. **Narrant** Helenam mulierem pulcherrimam fuisse.
2. **Iubent** nos loqui.
3. **Dicunt** Caesarem magnis virtutibus vitisque praeditum esse.
4. **Vetuerunt** me Romam venire.
5. Ignorabam consulem nos pugnare **vetuisse**.

VI. Vyberte správný tvar a doplňte věty:

1. Vobis (videtur x videmini) iustus fuisse.
2. Sibi (videbuntur x videbitur) beati esse.
3. (Videbantur x videbatur) nuntii ad regem mitti.
4. Mihi (videbar x videntur) dives esse.

VII. Překládejte:

1. Dux militibus auxilium mitti iussit.
2. Dux milites auxilium mittere iussit.
3. Milites auxilium mittere iussi sunt.
4. Milites auxilium mitti vetuerunt.
5. Auxilium mitti iussum est.
6. Auxilium militibus mitti vetitum est.
7. Magister discipulos epistulam mittere in scholam iussit.
8. Magister epistulam discipulis mitti iussit.
9. Epistula scribi discipulis vetita est.
10. Discipuli scribere epistulam vetiti sunt.
11. Discipuli matri epistulam mittere iussi sunt.
12. Mater magistro discipulos epistulam scribere iussit.